

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 31S/128/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5021200297
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 12. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zuzana Jančárová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2022:5021200297.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako správny súd, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Jančárovej a členov senátu JUDr. Jozefa Šuleka a Mgr. Denisy Slivovej (sudca spravodajca), v právnej veci žalobcu: K.. X. D., nar. XX.XX.XXXX, trvale pobytom U. Q. XX, XXX XX U., t. č. v Ústave na výkon trestu odňatia slobody, A. R. C., A. štvrť XXX/XX, XXX XX A. R. C., proti žalovanému: Centrum právnej pomoci, Kancelária Žilina, so sídlom P. O. Hviezdoslava 6, 010 01 Žilina, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného číslo spisu: KaZA/11428/2021, ČRZ: 55562/2021 zo dňa 04. júna 2021, takto

rozhodol:

Krajský súd žalobu z a m i e t a .

Žalobcovi a žalovanému náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

o d ô v o d n e n i e :

Priebeh administratívneho konania

1. Centrum právnej pomoci, Kancelária Žilina rozhodnutím číslo spisu: KaZA/11428/2021, ČRZ: 55562/2021 zo dňa 04. júna 2021 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“) žiadateľovi K.. X. D. (pozn. správneho súdu: v tomto konaní v postavení žalobcu) v právnej veci o sprístupnenie údajov zo zdravotnej dokumentácie podľa § 25 ods. 4 zákona č. 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti a službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov podľa § 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z.z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 327/2005 Z.z.“) nárok na poskytnutie právnej pomoci nepriznalo. V odôvodnení rozhodnutia uviedlo, že systém právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi je postavený na príjmovom a majetkovom cenzu, teda je určený osobám, ktorých príjmové a majetkové pomery neumožňujú zabezpečiť si právne služby. Pre účely posudzovania materiálnej núdze pritom najmä príjmový cenzus slúži ako objektívne kritérium posudzovania oprávnenosti nároku žiadateľa. Dňa 26.05.2021 bola žalovanému doručená žiadosť žiadateľa o poskytnutie právnej pomoci v právnej veci žaloby o sprístupnenie zdravotnej dokumentácie podľa § 25 ods. 4 zákona č. 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti. Žalovaný konštatoval, že podľa ust. § 3 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z. je daná pôsobnosť Centra, keďže ide o občianskoprávnu vec. Podľa zákona č. 327/2005 Z.z. úspešným žiadateľom v konaní o priznaní nároku na právnu pomoc môže byť len ten, kto súčasne preukáže splnenie všetkých troch podmienok, a to: že sa nachádza v stave materiálnej núdze, že v prípade jeho sporu sa nejedná o zrejmu bezúspešnosť a že spor prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy, ak je možné ju vyčísliť v peniazoch. Podľa ust. § 4 písm. i) zákona č. 327/2005 Z.z. je materiálnoú núdzou stav, keď fyzická osoba je poberateľom dávky a príspevkov k dávke v hmotnej núdzi alebo stav, keď príjem fyzickej osoby nedosiahol 1,6-násobok sumy životného minima a táto fyzická osoba si využívanie právnych služieb nemôže zabezpečiť svojim majetkom. Podľa ust. § 6

zákona č. 327/2005 Z. z. má fyzická osoba právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ak jej príjem nepresahuje 1,4-násobok sumy životného minima a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojim majetkom, nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu a hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčíslieť v peniazoch. Podľa ust. § 6 zákona č. 327/2005 Z.z. má fyzická osoba nárok na poskytnutie právnej pomoci s finančnou účasťou vo výške 20 % trov právneho zastúpenia, ak jej príjem presahuje 1,4-násobok sumy životného minima a súčasne nepresahuje 1,6-násobok uvedenej sumy a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojim majetkom, nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu a hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčíslieť v peniazoch. V prípade žiadateľa nebolo potrebné vziať do úvahy príjem ďalšej spoločne posudzovanej osoby. V súlade s ust. § 2 zákona č. 601/2003 Z.z. o životnom minime 1,4-násobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu predstavuje sumu 301 Eur a 1,6-násobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu predstavuje 344 Eur. Na preukázanie príjmovej situácie žiadateľa si žalovaný zo spisu žiadateľa číslo KaZA/10563/2021 vyhotovil fotokópie dokumentov:

- rozsudok Okresného súdu Žilina č. k. 30P/87/2016-84 zo dňa 11. januára 2017, ktorým súd manželstvo žiadateľa rozviedol, mal. K. D. na čas po rozvode zveril do osobnej starostlivosti matky, otca zaviazal prispievať na výživu maloletého K. výživným vo výške 30 % sumy zo životného minima na nezaopatrené, neploleté dieťa,

- potvrdenie o príjme zamestnanca z Ústavu na výkon trestu odňatia slobody, A. R. C. zo dňa 18. mája 2021, v ktorom je uvedená čistá mzda žiadateľa za apríl 2021 v sume 466,94 Eur,

- prehľad pohybov na účte žiadateľa v Ústave na výkon trestu odňatia slobody zo dňa 18. mája 2021, v ktorom sú uvedené prevody na účet žiadateľa od súkromných osôb: 16. apríla 2021 - 40 Eur, 8. apríla 2021 - 30 Eur, 22. decembra 2020 - 30,00 Eur, 10. novembra 2020 - 30,00 Eur + 20,00 Eur,

- výplatné pásky z ÚVTOS A., v ktorých je uvedená čistá pracovná odmena za október 2020 v sume - 174,28 Eur, za november 2020 - 158,64 Eur, za december - 247,74 Eur, za január 2021 - 140,62 Eur, za február 2021 - 306,39 Eur, za marec 2021 - 303,23 Eur.

Na preukázanie príjmovej situácie žiadateľa žalovaný zo spisu KaZA/11082/2021 vyhotovil fotokópiu dokladu:

- výplatná páska žiadateľa z ÚVTOS A., v ktorom je uvedená čistá pracovná odmena za apríl 2021 - 466,94 Eur.

Žiadateľovi boli v posudzovanom období zasielané nepravidelne aj finančné príspevky od súkromných osôb. Žalovaný vychádzal zo započítateľných príjmov žiadateľa v posudzovanom období nasledovne:

- november 2020 - 224,28 Eur (čistá mzda + finančné príspevky na účet žiadateľa)
- december 2020 - 188,64 Eur (čistá mzda + finančné príspevky na účet žiadateľa)
- január 2021 - 247,74 Eur (čistá mzda)
- február 2021 - 140,62 Eur (čistá mzda)
- marec 2021 - 306,39 Eur (čistá mzda)
- apríl 2021 - 373,23 Eur (čistá mzda + finančné príspevky na účet žiadateľa)
- máj 2021 - 466,94 Eur (čistá mzda).

Žalovaný konštatoval, že započítateľný príjem žiadateľa presahoval 1,4-násobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu, t. j. sumu 301 Eur a tiež 1,6-násobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu, t. j. sumu 344 Eur v mesiaci podania žiadosti (máj 2021) a v predchádzajúcom mesiaci posudzovaného obdobia (apríl 2021). Ďalej žalovaný konštatoval, že v mesiaci marec 2021 započítateľný príjem žiadateľa presahoval 1,4-násobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu, t. j. sumu 301 Eur, ale nepresahoval 1,6-násobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu, t. j. sumu 344 Eur. V mesiacoch november 2020 až február 2021 započítateľný príjem žiadateľa nedosahoval 1,4-násobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu, t. j. sumu 301 Eur. Žalovaný uviedol, že čistý príjem žiadateľa v mesiaci podania žiadosti bol vo výške 466,94 Eur a presahoval 1,6-násobok sumy životného minima ustanoveného zákonom č. 601/2003 Z. z. o životnom minime, t. j. sumu 344 Eur platnú od 1. júla 2020, ktorá predstavuje hornú hranicu príjmu materiálnej núdze pre jednu dospelú fyzickú osobu, o sumu 122,94 Eur. Ďalej žalovaný konštatoval, že žalobca vychádzajúc z údajov získaných z Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky cez www.katasterportal.sk <<http://www.katasterportal.sk>> dňa 27. mája 2021 a na základe údajov uvedených žiadateľom vo formulári žiadosti nie je vlastníkom nehnuteľného ani hnuteľného majetku, ktorého predajom alebo prenájmom by si mohol zabezpečiť využívanie právnych služieb na ochranu svojich práv a záujmov. Žiadateľ tak vo veci žiadosti, s ktorou sa obrátil na žalovaného, nesplnil podmienku materiálnej núdze, čím žiadateľ nesplnil jednu z troch kumulatívnych podmienok na priznanie nároku na právnu pomoc.

Žalovaný konštatoval, že nie je nevyhnutne potrebné zaujať stanovisko, či žiadateľ splňa podmienku, že nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu k hodnote sporu a či si vie žiadateľ využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom. Žalovaný sa preto nezaoberal splnením ďalších podmienok, keďže konštatoval, že by tak zbytočne zaťažoval žiadateľa byrokratickým postupom. Zároveň by dochádzalo k neehospodárnemu nakladaniu s finančnými prostriedkami štátu.

Ďalej sa žalovaný zaoberal, či u žiadateľa sú splnené predpoklady na uplatnenie výnimky podľa § 6 ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z., v zmysle ktorej môže žalovaný poskytnúť právnu pomoc s finančnou účasťou oprávnenej osobe, ak je to primerané okolnostiam žiadanej právnej pomoci v prípade, ak príjmy žiadateľa prevyšujú zákonom určenú hranicu materiálnej núdze. Predmetná právna úprava dáva žalovanému možnosť takúto právnu pomoc poskytnúť, nie však povinnosť. Žalovaný v rámci voľnej úvahy rozhoduje o poskytnutí právnej pomoci v tých prípadoch, kde je to primerané okolnostiam žiadanej právnej pomoci. Celý komplex posudzovaných okolností by musel dávať obraz o tom, že bez priznania nároku na poskytovanie právnej pomoci prostredníctvom tejto výnimky, hoci žiadateľ nespĺňa zákonné kritériá, by neposkytnutie právnej pomoci (či už bez finančnej spoluúčasti alebo s ňou) malo vážne následky a/alebo spôsobilo vážnu ujmu na živote, zdraví alebo právach žiadateľa. Pod primeranými okolnosťami sa v zmysle interného usmernenia žalovaného č. 2015/2, čl. II. ods. 5 považujú také okolnosti alebo skutkový stav a sociálna situácia žiadateľa, ktorá nasvedčuje tomu, že by neposkytnutie právnej pomoci, či už bez finančnej spoluúčasti alebo s ňou, malo vážne následky a/alebo spôsobilo vážnu ujmu na živote, zdraví alebo právach žiadateľa. Žalovaný v danom prípade posúdil príjmovú situáciu žiadateľa a zároveň sa zaoberal povahou a okolnosťami sporu, v ktorom žiadateľ žiadal poskytnutie právnej pomoci za účelom posúdenia, či v danej veci existujú také okolnosti, ktoré by odôvodňovali priznanie nároku na priznanie právnej pomoci napriek nesplneniu podmienky stavu materiálnej núdze. Žalovaný konštatoval, že žalobca je v súčasnosti umiestnený v Ústave na výkon trestu odňatia slobody v Dubnici nad Váhom, kde poberá pracovnú odmenu a nepravidelne finančné príspevky na účet od súkromných osôb. Vo formulári žiadosti o poskytnutie právnej pomoci žiadateľ neuviedol žiadne výdavky. Z výplatnej pásky za mesiac apríl 2021 je zrejmé, že žiadateľ uhradil výživné na dieťa v sume 42,96 Eur, pohľadávky cudzích osôb v sume 37,35 Eur, náklady výkonu trestu odňatia slobody v sume 121,88 Eur. Žiadateľ požadoval právnu pomoc v právnej veci sprístupnenia údajov zo zdravotnej dokumentácie v zmysle ust. § 25 ods. 4 zákona č. 576/2004 Z.z. Žalovaný nespochybňujúc žiadateľove právo na sprístupnenie údajov zo zdravotnej dokumentácie, avšak vzhľadom na povahu veci mal za to, že nemožno tvrdiť, že by išlo o takú právnu záležitosť, ktorá by spôsobila vážnu ujmu na živote, zdraví alebo právach žalobcu. Žalobca v konaní o sprístupnenie údajov zo zdravotnej dokumentácie nemusí byť povinne zastúpený advokátom, navyše je vysokoškolsky vzdelaný, z jeho podaní je zrejmé, že disponuje dobrým právnym vedomím, teda je predpoklad, že si bude včas a riadne uplatňovať všetky svoje oprávnenia aj v konaní pred súdom. Žalovaný po zvážení príjmovej, výdavkovej a celkovej sociálnej situácie žiadateľa v súvislosti s právnou vecou, v ktorej žiadateľ žiadal o poskytnutie právnej pomoci (sprístupnenie údajov zo zdravotnej dokumentácie), dospel k záveru, že uvedené nenasvedčuje tomu, že by neposkytnutie právnej pomoci spôsobilo vážnu ujmu na živote, zdraví alebo právach žiadateľa alebo malo pre neho vážne následky. Záverom žalovaný podotkol, že rozhodnutím o nepriznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci nie je žalobcovi odňatá možnosť konať pre súdom. Žalobca sa môže dať zastupovať advokátom, ktorého si sám zvolí (ak to považuje za potrebné), prípadne si môže podať žalobu na súd sám, avšak vzhľadom na to, že nespĺnil jednu z podmienok priznania nároku na poskytovanie právnej pomoci podľa zákona č. 327/2005 Z.z., nemá nárok na právnu pomoc v zmysle tohto zákona.

Konanie pred správnym súdom

2. Správnou žalobou zo dňa 10.06.2021 sa žalobca domáhal zrušenia napadnutého rozhodnutia a vrátenie veci žalovanému na ďalšie konanie. Skutkovo a právne odôvodnil správnu žalobu nasledovne: Žalobca namietal, že napadnuté rozhodnutie je svojvoľné a nesprávne, najmä z dôvodu, že pri vyčíslení započítateľného príjmu žalobcu neboli zohľadnené zákonné zrážky z pracovnej odmeny odsúdených podľa § 45 ods. 2 zákona č. 475/2005 Z.z. o výkone trestu odňatia slobody (ďalej len „zákon č. 475/2005 Z.z.“).

Vo veci započítateľného príjmu za mesiac marec 2021 žalobca uviedol, že v napadnutom rozhodnutí žalovaný ustálil, že započítateľný príjem žalobcu v ÚVTOS A. v mesiaci marec 2021 predstavoval sumu 306,39 Eur, ktorá predstavuje čistú mzdu dosiahnutú ako pracovnú odmenu za prácu žalobcu ako odsúdeného na pracovisku Šitex v mesiaci 02/2021 v ÚVTOS A.. Podľa žalovaného tak započítateľný príjem žalobcu v mesiaci 03/2021 vo výške 306,39 Eur presahoval 1,4-násobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu, t. j. 301 Eur, ale nepresahoval 1,6-násobok životného minima, t. j. sumu

344 Eur. Tieto skutkové závery žalovaného sú svojvoľné, keďže nereflektujú aktuálnu právnu úpravu zákonných zrážok z čistej pracovnej odmeny odsúdených podľa § 45 ods. 2 zákona č. 475/2005 Z.z. Skutkové zistenie o započítateľnom príjme žalobcu v mesiaci 3/2021 vyvodil žalovaný z výplatnej pásky za mesiac február 2021 (táto pracovná odmena bola žalobcovi vyplatená - pripísaná na účet v mesiaci 03/2021). V mesiaci 02/2021 dosiahol žalobca čistú pracovnú odmenu vo výške 306,39 Eur, z ktorej však boli vykonané zrážky (ex lege) podľa § 45 ods. 2 zákona č. 475/2005 Z.z. na úhradu:

i) výživného - 42,96 Eur

ii) pohľadávok cudzích osôb - 24,50 Eur

iii) trov výkonu trestu („NVTOS“) - 105,82 Eur

Skutočný započítateľný príjem žalobcu v mesiaci 3/2021 (t. j. výplata za 2/2021 predstavuje podľa žalobcu sumu vo výške 133,11 Eur (položky 96,35 Eur/osobné + 36,76 Eur/vreckové vo výplatnej páske za 2/2021), a nie sumu 306,39 Eur v položke čistá pracovná odmena, ktorá nepredstavuje započítateľný príjem žalobcu v zmysle § 6 zákona č. 327/2005 Z.z. Do započítateľného príjmu žalobcu (respektíve každého odsúdeného) možno z pracovnej odmeny zarátat iba a len „osobné“ a „vreckové“. Žalobca (odsúdený) nemá možnosť disponovať s čistou pracovnou odmenou a zabrániť vykonaniu zrážok, t. j. nemôže namiesto zrážok zaplatiť súdny poplatok, či náklady na právne zastúpenie.

Vo veci započítateľného príjmu za mesiac apríl 2021 žalobca uviedol, že žalovaný v rozhodnutí ustálil, že započítateľný príjem žalobcu v ÚVTOS A. v mesiaci 4/2021 predstavoval sumu vo výške 373,23 Eur. Príjem žalobcu v 4/2021 tvorí čistá mzda, ktorá bola dosiahnutá ako pracovná odmena za prácu žalobcu na pracovisku Šitex v mesiaci 3/2021 v ÚVTOS A., pričom k tejto sume prirátal žalovaný aj „finančné príspevky“, ktoré boli žalobcovi doručené na účet (vo výške 40 Eur dňa 16.04.2021 a 30 Eur dňa 08.04.2021 zo strany blízkych osôb. Žalobca namietal, že skutkové zistenia vo vzťahu k „čistej mzde“ žalobcu v mesiaci marec 2021 (vyplatené v 4/2021) sú svojvoľné, keďže žalovaný nezohľadnil zrážky z čistej pracovnej odmeny (303,23 Eur) na úhradu:

i) výživného - 42,96 Eur

ii) pohľadávok cudzích osôb - 24,96 Eur

iii) trov výkonu trestu („NVTOS“) - 105,51 Eur.

Skutočný príjem žalobcu z čistej pracovnej odmeny podľa žalobcu predstavuje sumu vo výške 130,50 Eur (položky 94,12 Eur/osobné + 36,38 Eur/vreckové vo výplatnej páske) a nie suma 303,23 Eur. V mesiaci 4/2021 tak žalobca dosiahol započítateľný príjem vo výške 200,50 Eur (t. j. 130,50 Eur príjem z práce + 70 Eur došlé peňažné prostriedky od blízkych osôb). Vo veci došlých finančných príspevkov na účet žalobcu, žalobca namietal, že žalovaný vôbec neskúmal, akú povahu mali tieto platby, t. j. či ide o majetok žalobcu (mzda, vrátenie dlhu, atď.), alebo či nejde o pôžičku (teda záväzok žalobcu). Skutkové závery sú aj v tomto smere svojvoľné.

Vo vzťahu k započítateľnému príjmu v mesiaci máj 2021 žalobca uviedol, že žalovaný ustálil, že započítateľný príjem žalobcu v mesiaci máj 2021 predstavuje suma 466,94 Eur. Výšku započítateľného príjmu v 5/2021 vyvodil žalovaný z potvrdenia o príjme z ÚVTOS A. a z výplatnej pásky žalobcu za 4/2021, v ktorej je uvedené, že žalobcova čistá pracovná odmena dosiahla výšku 466,96 Eur. V mesiaci 4/2021 dosiahol žalobca čistú pracovnú odmenu vo výške 466,94 Eur, z ktorej však boli vykonané zrážky (ex lege) podľa § 45 ods. 2 zákona č. 475/2005 Z.z. na úhradu:

i) výživného - 42,96 Eur

ii) pohľadávok cudzích osôb - 37,35 Eur

iii) trov výkonu trestu („NVTOS“) - 121,88 Eur.

Skutočný započítateľný príjem žalobcu z pracovnej odmeny dosiahnutej v 4/2021 (vyplatené v 5/2021) tak dosiahol sumu vo výške 264,75 Eur (t. j. vo výplatnej páske uvedené osobné/208,72 Eur + vreckové/56,03 Eur). Žalobca namietal, že skutkové zistenia boli tak aj v tomto prípade zjavne nesprávne a svojvoľné, keď namiesto sumy 264,75 Eur použil žalovaný sumu 466,94 Eur ako započítateľný príjem v zmysle § 6 zákona č. 327/2005 Z.z. tvrdiac, že u žalobcu nie je daný stav materiálnej núdze.

Vo vzťahu k započítateľnému príjmu v mesiacoch 10/2020 až 2/2021 žalobca pre úplnosť namietal, že nesprávne sú aj zistenia žalovaného o započítateľnom príjme v týchto mesiacoch, v ktorých žalovaný tiež nezohľadnil zrážky (ex lege) podľa § 45 ods. 2 zákona č. 475/2005 Z.z. Keďže však v mesiacoch 10/2020 až 2/2021 započítateľný príjem žalobcu ani v jednom prípade nepresiahol hranicu stavu materiálnej núdze, toto pochybenie žalovaného nemalo vplyv pre vydanie rozhodnutia o zamietnutí priznania nároku na poskytnutie právnej pomoci.

Žalobca uviedol, že súhrnne možno uzavrieť, že žalovaný vyvodil z dôkazov nesprávne skutkové závery, t. j. skutkový stav ustálil svojvoľne, keď z výplatných pásek zobral za podklad rozhodnutia údaj o „čistej pracovnej odmene a FO“ a zrážky vo výplatnej páske už ignoroval. Zároveň namietal, že sa jedná aj o nesprávne právne posúdenie, keďže na „čistú mzdu“ - „čistú pracovnú odmenu a FO“ (vo výplatnej

páske) mal žalovaný aplikovať zrážky podľa § 45 ods. 2 zákona č. 475/2005 Z. z. Žalobca poukázal na to, že v prípade väzňov, žalovaný veľmi dobre vie, že sa musia zohľadniť zákonné zrážky, a že teda údaj o čistej pracovnej odmene nepredstavuje tzv. započítateľný príjem v zmysle zákona č. 327/2005 Z.z., keďže toto nie prvý prípad, kedy žalobca žiadal žalovaného o poskytnutie právnej pomoci. Vzhľadom na to, že žalobca spĺňa všetky podmienky pre priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci, predstavuje argumentácia žalovaného vo vzťahu k „možnosti“ poskytnúť právnu pomoc podľa § 6b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z. zbytočný balast a je pre žalobcu bez právneho významu.

Žalobca namietal aj absenciu zisťovania ostatných podmienok pre priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci, keď žalovaný po tom, čo dospel k záveru, že žalobca nespĺňa prvú podmienku (stav materiálnej núdze) dôvodil, že nemusel posudzovať ďalšie dve podmienky (zrejmu bezúspešnosť sporu a hodnotu sporu). Žalobca argumentoval, že po zrušení rozhodnutia správnym súdom, bude musieť žalovaný posúdiť aj tieto dve ďalšie podmienky, pričom ak žalovaný opäť použije svojvoľný postup, bude musieť byť opäť takéto rozhodnutie preskúmané v rámci správnej žaloby, čo neúmerne predĺži celé konanie. Podľa žalobcu rozhodovanie žalovaného a príprava pre rozhodnutie vo vzťahu k splneniu podmienky absencie zrejmej bezúspešnosti sporu a podmienky hodnoty sporu nepredstavujú nejaké obzvlášť ťažké kognitívne schopnosti a postupy, preto neobstojí tvrdenie žalovaného, že by tak zbytočne zaťažoval žiadateľa byrokratickým postupom a že by zároveň dochádzalo k ne hospodárnemu nakladaniu s finančnými prostriedkami štátu. Práve naopak, ak žalovaný po zrušení rozhodnutia súdom opäť zamietne žiadosť žalobcu, vyvolá to ďalšie súdne konanie. Žalobca mal za to, že žalovaný má povinnosť vždy rozhodnúť tak, že v odôvodnení rozhodnutia vyargumentuje všetky tri podmienky pre priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci, aby tieto podmienky mohli byť následne preskúmané v jednom konaní o správnej žalobe. Absencia skúmania ďalších dvoch podmienok pre priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci tak predstavuje svojvoľnosť a nezákonnosť rozhodnutia.

3. Žalovaný vo vyjadrení k správnej žalobe zo dňa 13. mája 2022 žiadal žalobu v celom rozsahu ako bezdôvodnú zamietnuť. K námietke nezohľadnenia zrážok v zmysle zákona č. 475/2005 Z.z. z pracovnej odmeny žalobcu uviedol, že žalobca svoju obranu opiera o argumentáciu, podľa ktorej by sa jeho skutočný započítateľný príjem mal posudzovať až po odpočítaní zrážok, ktoré sú mu vykonávané z jeho pracovnej odmeny v zmysle zákona č. 475/2005 Z.z. Žalovaný poukázal na to, že ust. § 7 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z., podľa ktorého sa za príjem podľa tohto zákona považujú aj príjmy fyzických osôb podľa osobitného predpisu po odpočítaní a) poisťného na verejné zdravotné poistenie, b) poisťného na nemocenské poistenie, poisťného na starobné poistenie, poisťného na invalidné poistenie a poisťného na poistenie v nezamestnanosti, c) preddavku na daň alebo dane z príjmov fyzických osôb a d) ďalších výdavkov vynaložených na dosiahnutie, zabezpečenie a na udržanie príjmov fyzických osôb, korešponduje aj odkazované ust. § 45 ods. 2 zákona č. 475/2005 Z.z., podľa ktorého z hrubej pracovnej odmeny odsúdeného vykonáva a odvádza ústav zrážky podľa osobitných predpisov, zostatok je čistá pracovná odmena. Osobitnými predpismi sú predpisy o daniach a odvodoch. Podľa § 5 ods. 1 písm. e) zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmu (na ktorý odkazuje poznámkou č. 6 citovaný § 7 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z.) odmeny obvinených vo väzbe a odmeny odsúdených vo výkone trestu odňatia slobody poskytované podľa osobitného predpisu sa považujú za príjmy zo závislej činnosti. Zákon č. 327/2005 Z.z. uvádza taxatívnym spôsobom, po odpočítaní ktorých konkrétnych položiek, sa výsledný príjem považuje za príjem fyzickej osoby pre účely poskytovania právnej pomoci osobe v materiálnej núdzi. Žalovaný ako správny orgán nemôže tento taxatívny výpočet rozširovať podľa želania žalobcu o ďalšie položky, o ktoré by sa mal ešte príjem žalobcu znížiť a dosiahnuť tak príjem pod hranicou materiálnej núdze. Žalovaný nedisponuje takouto možnosťou správnej úvahy; za príjem musí považovať príjmy, ktoré sú stanovené zákonom č. 327/2005 Z.z. V opačnom prípade by sa tak otvorili zákonodarcom nezamýšľané možnosti „príjmovej optimalizácie“ žiadateľov o poskytnutie právnej pomoci. Žalovaný pri posudzovaní materiálnej núdze žalobcu vychádzal z výšky jeho čistého príjmu tak ako je vymedzený zákonom, čo je v prípade žalobcu jeho čistá mzda, resp. čistá pracovná odmena a finančné príspevky od súkromných osôb zasielané na účet žalobcu v mesiacoch november 2020, december 2020 a apríl 2021. Žalovaný poukázal na to, že každý žiadateľ o poskytnutie právnej pomoci má čistý príjem určitej výšky, ale zároveň má každý žiadateľ výdavky rôzneho charakteru a rôznej výšky (napr. bývanie, stravu, hygienu, ošatenie, splátky pôžičiek, hypotéky..), po odpočítaní ktorých žiadateľovi zostáva suma finančných prostriedkov, z ktorými môže reálne disponovať. Žalovaný pri každom žiadateľovi o poskytnutie právnej pomoci postupuje rovnako a vždy pri posudzovaní príjmovej situácie žiadateľa vychádza z výšky jeho čistého príjmu, nezohľadňuje výdavky žiadateľa. Tieto výdavky môže žalovaný zohľadniť iba v rámci aplikácie ust. § 6b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z. Ak by žalovaný v prípade žiadateľov, ktorí sú vo výkone trestu odňatia slobody, urobil výnimku a do úvahy by zbral

aj ich výdavky - zrážky z príjmu (pohľadávky Zboru väzenskej a justičnej stráže, trovy výkonu trestu odňatia slobody...), jednalo by sa o diskriminačné konanie voči tým žiadateľom, ktorí nie sú vo výkone trestu odňatia slobody a tiež majú svoje pravidelné nevyhnutné výdavky na bývanie a bežný život, po úhrade ktorých im zostane minimálny disponibilný príjem. Zároveň žalovaný poukázal aj na situáciu, keď majú žiadatelia vykonávané zrážky zo mzdy, zamestnávateľ im priamo zrazí prostriedky z ich príjmu a následne ich odvedie tretej strane bez toho, aby boli tieto prostriedky pripísané na účet žiadateľa. Žalovaný uviedol, že žalobca sa dostal do svojho súčasného postavenia a situácie (odsúdeného) vlastným pričinením, teda z dôvodov na jeho strane sa v súčasnosti vykonáva trest odňatia slobody, a preto z jeho vlastného pričinenia a rozhodnutia teraz musí strpieť nevyhnutný následok, a to úhradu trov výkonu trestu odňatia slobody.

Žalovaný poukázal na doterajšiu rozhodovaciu prax iných správnych súdov v rovnakých veciach (spor o započítavanie zrážok z pracovnej odmeny odsúdeného) napríklad rozsudok Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 11S/194/2019 zo dňa 28. apríla 2020 (rovnako tiež rozsudok sp. zn. 11S/227/2019 zo dňa 24. novembra 2020 a 11S/196/2019 zo dňa 28. apríla 2020). Ďalej poukázal aj na právoplatné rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 12. decembra 2016, sp. zn. 29 Sp/16/2016-17, v ktorom v skutkovo obdobnej veci súd riešil otázku ohľadne započítateľného príjmu osoby vo výkone trestu odňatia slobody pre účely posudzovania stavu materiálnej núdze v konaní o poskytovaní právnej pomoci, v ktorom rozhodnutí súd uviedol: „Žiadne ustanovenie zákona č. 327/2005 Z.z. neukladá odporcovi skúmať okrem príjmov žiadateľa aj jeho výdavky, a to bez ohľadu na skutočnosť, či tieto vyplývajú zo zmluvných vzťahov žiadateľa alebo mu v dôsledku umiestnenia vo výkone trestu odňatia slobody vyplývajú priamo zo zákona. Je zrejmé, že odporca pri posudzovaní príjmu žiadateľa vychádzal z jeho príjmu, po odpočítaní povinných odvodov v súlade s § 7 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z., a teda z čistého mesačného príjmu. Existencia oprávnených pohľadávok voči žiadateľovi, či už vyplývajúca zo zákona, alebo zo zmluvného vzťahu nie je dôvodom na jej odpočítanie z dosahovaného príjmu.“

Pokiaľ ide o námietku o započítateľnom príjme v mesiaci apríl 2021, žalovaný uviedol, že započítateľný príjem žalobcu v mesiaci apríl 2021 pozostával z čistej mzdy žalobcu za mesiac marec 2021 vo výške 303,23 Eur a z finančných príspevkov od súkromných osôb došlých na účet žalobcu spolu vo výške 70 Eur. Žalobca v tejto súvislosti namieta okrem nezapočítania zrážok z príjmu v zmysle zákona č. 475/2005 Z.z. aj tú skutočnosť, že žalovaný započítal do započítateľného príjmu žalobcu aj finančné príspevky od príbuzných vo výške 70 Eur. Vo vzťahu k tejto námietke žalovaný poznamenal, že finančné príspevky od súkromných osôb zaslané na účet žalobcu predstavujú pre neho príjem, s ktorým môže žiadateľ voľne disponovať (uspokojovať z neho svoje súkromné výdavky), pričom nejde o príjem, ktorý by spadal pod okruh príjmov, ktoré sa za príjem nepovažujú v zmysle ustanovenia § 7 ods. 3 zákona č. 327/2005 Z.z. Aj v prípade, ak by finančné príspevky od súkromných osôb zaslané na účet žalobcu nebolo možné podradiť pod započítateľný príjem žalobcu v mesiaci apríl 2021, uvedená skutočnosť by nič nezmenila na konečnom rozhodnutí žalovaného a teda, že žalobcovi by nebol priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci.

Pre posúdenie podmienky materiálnej núdze je vždy smerodajný mesiac podania žiadosti o poskytnutie právnej pomoci. Od toho, či žiadateľ o právnu pomoc spĺňa podmienku materiálnej núdze v mesiaci podania žiadosti, závisí, či mu bude priznaný nárok na poskytovanie právnej pomoci. Aj v prípade žalobcu bol pre rozhodnutie smerodajný mesiac podania žiadosti o poskytnutie právnej pomoci, a teda mesiac máj 2021. V tomto mesiaci žalobca nespĺnil podmienku materiálnej núdze, preto nebolo možné žalobcovi priznať nárok na poskytnutie právnej pomoci, a to aj bez ohľadu na to, či v mesiaci apríl 2021 by žalobca podmienku materiálnej núdze splnil. Ak žiadateľ o poskytnutie právnej pomoci nespĺňa podmienku materiálnej núdze v mesiaci podania žiadosti, je možné prihliadnuť na príjem za predchádzajúce mesiace, avšak iba na základe aplikácie § 6b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z., teda ak by žalovaný priznal právnu pomoc vzhľadom na to, že priznanie právnej pomoci by bolo primerané okolnostiam žiadanej právnej pomoci.

Žalovaný sa v prípade žalobcu zaoberal aj posúdením aplikácie ust. § 6b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z., avšak dospel k záveru, že u žalobcu nie je daný dôvod na aplikáciu tohto ustanovenia.

Vo vzťahu k námietke nevyhodnotenia všetkých podmienok na poskytnutie právnej pomoci v zmysle § 6 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z. žalovaný uviedol, že sa nezaoberal vyhodnotením všetkých troch podmienok na poskytnutie právnej pomoci, a teda nevyhodnotil v napadnutom rozhodnutí aj podmienku zrejmej bezúspešnosti sporu a podmienku hodnoty sporu, s poukazom na to, že žiadateľ o poskytnutie právnej pomoci musí spĺňať (kumulatívne) všetky tri podmienky na poskytnutie právnej pomoci ustanovené v § 6 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z. (podmienku materiálnej núdze, podmienku bezúspešnosti sporu a podmienku hodnoty sporu) na to, aby mohol žalovaný rozhodnúť o priznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci žiadateľovi. Stačí, ak žiadateľ nespĺní jednu z troch zákonných

podmienok a nárok na poskytovanie právnej pomoci mu nemôže byť priznaný. Keďže žalobca nespĺnil podmienku materiálnej núdze, bolo zrejme, že nie je možné mu priznať nárok na poskytnutie právnej pomoci. Túto skutočnosť nebolo možné zmeniť ani tým, že ak by žalovaný vyhodnocoval v napadnutom rozhodnutí podmienku bezúspešnosti sporu a podmienku materiálnej núdze. Aj v prípade, ak by žiadateľ splnil tieto dve podmienky a žalovaný by to skonštatoval v rámci odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, nič by táto skutočnosť nezmenila na výroku rozhodnutia a to, že žalobca by nemal priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci z dôvodu, že nespĺnil podmienku materiálnej núdze. Žalovaný mal za to, že nebolo nevyhnutné, aby sa zaoberal aj vyhodnotením podmienky bezúspešnosti sporu a podmienky hodnoty sporu. Zároveň žalovaný prihladal aj na hospodárnosť konania.

4. Žalobca v replike zo dňa 07.07.2022 uviedol vo vzťahu k nezohľadneniu zrážok v zmysle zákona č. 475/2005 Z.z. z pracovnej odmeny žalobcu, že pokiaľ žalovaný poukazuje na taxatívny výpočet odpočítateľných položiek z príjmu žiadateľa (§ 7 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z.), tak zámerne opomína, že v danej veci ide o evidentnú medzeru v právnom predpise, ktorú mal a musel žalovaný „zakryť“ analógiou. Viazanosť štátnych orgánov v zmysle čl. 2 ods. 2 Ústavy SR neznamena výlučnú a bezpodmienečnú nevyhnutnosť doslovného gramatického výkladu aplikovaných zákonných ustanovení. Ustanovenie čl. 2 ods. 2 Ústavy SR nepredstavuje iba viazanosť štátnych orgánov textom, ale aj zmyslom a účelom zákona. Podľa § 90 ods. 1 zákona č. 475/2005 Z.z. je odsúdený povinný uhradiť trovy výkonu trestu. Podľa § 90 ods. 2 písm. a) zákona č. 475/2005 Z.z. od povinnosti podľa ods. 1 je odsúdený oslobodený počas nezaradenia do práce, ak túto skutočnosť odsúdený svojím konaním nezavinil sám a ústav ho nemohol pre nedostatok pracovných príležitostí zaradiť do práce. Z citovaného ust. § 90 zákona č. 475/2005 Z.z. vyplýva, že ak odsúdený nepracuje vo väzení (bez svojej viny) nie je povinný hradiť trovy trestu, teda nevzniká mu žiadne pasívum. Používajúc argument „reductio ad absurdum“ tak väzeň, ktorý nepracuje a doslova „leží“ na posteli celý deň, bude mať nárok na právnu pomoc, keďže nebude mať žiadnu pracovnú odmenu a na druhej strane veľmi pracujúci, ktorému sa vykonáva zrážka nebude mať nárok na právnu pomoc, keďže žalovaný tento „iluzórny“ príjem považuje za prostriedky, ktorými si možno financovať advokáta. Pritom obidvaja väzni, t. j. „pracujúci verzus nepracujúci“, majú rovnaký „životný štandard“ vo väznici, ani jednému nevzniká pasívum titulom trov výkonu trestu. V prípade žalobcu sa vždy vykoná zrážka 45 % z čistej pracovnej odmeny na trovy trestu (podľa § 45 ods. 2 písm. b/ bodu 2 zákona č. 475/2005 Z.z.), ktorá zrážka nepredstavuje pre neho žiadny benefit. Jednoducho, ak by nepracoval, žiadne pasívum mu nevznikne. Iba vtedy a len vtedy, by bolo možné zrážku na trovy trestu (45 %) považovať za „výdavky na bežný život“ (slovami žalovaného), ktoré sa nezohľadňujú na započítateľný príjem žiadateľa o právnu pomoc, ak by každý odsúdený musel zaplatiť trovy trestu za každých okolností t. j. vždy, bez ohľadu na to, či pracuje alebo nie. Žalobca mal za to, že v predmetnej veci ide proti plánovú neúplnosť zákona - teleologickú (nepravú) medzeru v zákone (v § 7 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z.), v ktorom prípade je nutné použiť analógiu (argumentum per analogiam). Neexistuje žiadny rozumný dôvod, prečo by zrážka na výkon trestu (z pracovnej odmeny väžňa) nemala byť odpočítaná z príjmu, ktorý sa určuje na posudzovanie materiálnej núdze, keď táto zrážka nepredstavuje žiaden benefit od štátu a ani zníženie pasív, či reálny výdavok z príjmu. Takáto zrážka má de facto povahu ako zrážková daň (triviálne by sa mohla nazývať „väzenská daň z príjmu“). Žalobca uviedol, keďže nenachádza žiaden rozumný argument pre nezohľadnenie (odpočítanie) zrážky na trovy trestu zo započítateľného príjmu väžňa, je riešenie žalovaného v rozpore s princípom bezrozpornosti právneho poriadku a princípom rovnosti. Dôsledkom porušenia uvedených princípov je bezdôvodná diferenciácia, ktorej sa treba vyvarovať. Je tu otázka, či nezohľadnenie zrážky na výkon trestu je zlučiteľné s princípom rovnosti. Prístup žalovaného (stav nezohľadňovania zrážok) princíp rovnosti porušuje, čo identifikuje teleologickú medzeru v zákone. Doslovný výklad zákona č. 327/2005 Z.z. (§ 7 ods. 1) je zo strany žalovaného z objektívneho teleologického hľadiska príliš úzky. Teleologické pozadie zákona č. 327/2005 Z.z. je tak v danej veci nástrojom na „uzavretie“ predmetnej medzery v dotknutom ust. § 7 ods. 1 cit. zákona. Žalobca mal za to, že možno hovoriť aj o axiologickej medzere, keďže § 7 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z. obsahuje riešenie, ale toto riešenie je axiologicky nedostatočné, keďže zákonodarca nezobral do úvahy existenciu danej relevantnej skutočnosti zrážky na trovy trestu, ktorá sa svojou povahou rovná odčerpaniu peňažných prostriedkov ako pri daňovej povinnosti, resp. akémusi „odvodu“ sui generis. Hodnotový rozpor tu vzniká tak, že pre prípad väžňov, ako je žalobca, sa zrážka na trovy trestu neodpočíta z príjmu, hoci táto nepredstavuje žiadny reálny výdavok na bežné životné potreby ako pri civilných osobách (strava, bývanie, atď.) a ide tak o iluzórny príjem, hoci v iných prípadoch by sa jednalo o „ďalší výdavok“ (napríklad na „dosiahnutie príjmu“) či akýsi poplatok/daň, pričom teleológia odpočítateľných výdavkov (§ 7 ods. 1) sa vzťahuje na obidva prípady rovnako. Úplne nenáležitý, nemiestny a nevhodný je potom argument, že sa žalobca dostal do súčasného postavenia (odsúdený)

vlastným pričinením a teraz musí strpieť úhradu trov trestu. Predmetom žaloby nie je povinnosť strpieť úhradu trov, t. j. že by túto ako takú odmietal, ale podstata sporu tkvie v tom, že tieto trovy nie sú odpočítateľnou položkou, hoci majú podstatu „zrážkovej dane“ a tak odpočítateľné mali byť. Trovy trestu sú špecifikom (zrážka 45 %, resp. 55 %), ktoré zákonodarca opomenul zohľadniť a je povinnosťou štátnych orgánov vykladať ust. § 7 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z. ústavne konformným spôsobom, t. j. zobrať do úvahy (odpočítať) zrazené trovy trestu, ktoré sa vo svojom dôsledku rovnajú odčerpaniu peňažných prostriedkov ako pri daňovej povinnosti, kedy platiteľ nedostáva žiadnu protihodnotu a tieto prostriedky slúžia na subsidiárnu úhradu potrieb štátu (zrejme na väzenstvo). Niet pochyb, že zrážka na trovy trestu je špecifikum, ktoré uniklo pozornosti zákonodarcu pri koncipovaní zákona č. 327/2005 Z.z. Žalobca mal za to, že patetický odkaz žalovaného na taxatívny výpočet § 7 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z. je nesprávny, keďže „argumentum a contrario“ je možno použiť až po tom, čo sa vylúčila možnosť dotvárania práva pomocou analógie. Takúto možnosť vylúčenia analógie v danej veci nenachádzal. Per analogiam tak možno na zrážky na trovy trestu použiť ust. § 7 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z., keďže dane (ďalšie výdavky) majú rovnaký charakter ako zrážka na trovy trestu. Výsledok aplikácie citovaného ustanovenia bol zo strany žalovaného mechanický a formalistický, teda nesprávny. Zrážky na trovy trestu predstavujú vo svojom dôsledku odčerpanie peňažných prostriedkov väzňa len vtedy, ak pracuje, inak túto povinnosť nemá. Žalobca dal do pozornosti, že odsúdení nemajú nárok na minimálnu mzdu, ktorá je určená nariadením vlády Slovenskej republiky. Suma minimálnej mzdy na rok 2022 predstavuje 646 Eur. Podľa nariadenia vlády č. 384/2006 Z.z. bola výška pracovnej tarify pre odsúdených a obvinených zaradených do práce 246 Eur (od 01.01.2022). Je zrejme, že pri určení výšky minimálnej pracovnej odmeny väzňov sa berie do úvahy skutočnosť, že štát má náklady na trovy výkonu trestu. Neobstojí teda zámer žalovaného, že zo strany väzňa ide o „výdavok“ na bežný život. Minimálna suma pracovnej odmeny väzňa je o 400 Eur nižšia ako suma v civile. A ak ešte zo sumy odmeny zrazí štát 45 %, „akože“ na trovy trestu, pritom ak väzeň nepracuje, žiadne trovy hradíť nemusí, tak nemožno pochybovať, že tu ide o obyčajnú zrážku s povahou „zrážkovej dane“ a žalovaný ju musí odpočítať zo započítateľného príjmu, inak by to bolo v príkrom rozpore s teleológiou zákona č. 327/2005 Z.z. a bránenie k prístupu k právnej pomoci. V prípade, ak sa odpočítajú zo započítateľného príjmu zrážky na trovy výkonu trestu, žalobca by spĺňal podmienky na poskytnutie právnej pomoci.

Ohľadom ďalších zrážok (výživné, pohľadávky) žalobca uviedol, že sa nie je potrebné ďalej zaoberať, keďže musí prisvedčiť žalovanému, že tieto predstavujú skutočné zníženie pasív, resp. ich nevzniknutie. Mal za to, že je tu rozdiel, oproti zrážkam na trovy trestu, keď pri týchto ďalších zrážkach ide o reálny dlh či výdavok na úhradu dlhu.

Vo vzťahu k rozhodovacej praxi súdov o započítanie zrážok z pracovnej odmeny odsúdeného žalobca uviedol, že citovaná judikatúra vôbec nezobrala do úvahy medzeru v zákone a zrážky na trovy trestu stavia na úroveň „bežného životného výdavku“ či prostého dlhu (zmluvného/zákonného). Preto táto judikatúra nie je v danej veci použiteľná na danú vec, pokiaľ ide o rozhodnú otázku, či zrážka na trovy výkonu trestu je odpočítateľnou položkou podľa § 7 ods. 1 zákona č. 327/2005, a to pre jej špecifickú povahu. Žalobca mal za to, že odôvodnenie argumentum a contrario iba tým, že na posudzovaný prípad sa § 7 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z. z jazykového hľadiska nevzťahuje, je nenáležitá. Žalobca uviedol, keďže tu analógia prípustná je z dôvodu teleologickej medzery v zákone, tak nie je možné argumentovať čisto formálnymi argumentami, ako to urobil žalovaný a aj súdy v citovaných rozhodnutiach. Podľa žalobcu argumentum a contrario možno použiť až potom, čo sa jasne vylúčila možnosť dotvárania práva pomocou analógie. Argumentum a contrario je závislý na prípustnosti analógie, a keďže táto prípustná je, žalovaný ju mal a musel použiť. Žalobca uviedol, že to je jediné racionálne a spravodlivé riešenie. V argumentácii súdov (v citovaných rozhodnutiach) tak možno identifikovať snahu o odôvodnenie riešenia právnej otázky, ktoré je prospešné žalovanému (a súdom), avšak je nezlučiteľné s princípom právneho štátu.

Ďalšia námietka žalobcu smerovala k nezohľadneniu celého sedemmesačného obdobia, žalobca uviedol, že žalovaný dôvodil, že v zmysle § 7 ods. 4 zákona č. 327/2005 Z.z. je smerodajný mesiac podania žiadosti o poskytnutie právnej pomoci Centru. Ak Centrum vyhodnotí, že v danom mesiaci žiadateľ nespĺňa podmienku materiálnej núdze, nie je možné mu priznať nárok na poskytovanie právnej pomoci ani v prípade, ak v predchádzajúcich šiestich mesiacoch spĺňal podmienku materiálnej núdze. Uvedené podľa žalovaného neplatí iba v jedinom prípade, a to ak Centrum aplikuje § 6b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z. Žalobca namietal, že tieto závery sú očividne svojvoľné. Inak povedané optikou žalovaného, ak žiadateľ nezarobí za 6 mesiacov nič alebo len 1 Euro, ale v mesiaci podania žiadosti dosiahne príjem 301 Eur a viac (t. j. nad 1,4-násobok životného minima), tak podmienky na právnu pomoc nespĺňa a vice versa, ak 6 mesiacov dosahoval príjem 500 Eur mesačne a v mesiaci podania žiadosti by bol jeho príjem 299 Eur, tak mu právna pomoc priznaná bude. Podľa § 7 ods. 4 zákona č. 327/2005

Z.z. príjem na účely tohto zákona sa zisťuje za kalendárny mesiac, v ktorom bola podaná žiadosť o poskytnutie právnej pomoci, pritom sa prihliada na príjem za posledných 6 kalendárnych mesiacov pred podaním žiadosti a prehodnocuje sa každých 12 mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa priznal nárok na poskytnutie právnej pomoci. Žalobca namietal, že z cit. ustanovenia žalovanému nevyplýva povinnosť posudzovať iba príjem v mesiaci podania žiadosti, uvedené pravidlo tak ani „pri použití veľkej dávky fantázie“ nedokáže identifikovať. Ak zákon hovorí, že sa prihliada na príjem za posledných 6 kalendárnych mesiacov pred podaním žiadosti a že sa prehodnocuje každých 12 mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa nárok na poskytovanie právnej pomoci priznal, tak nepochybne sa neberie do úvahy len mesiac podania žiadosti. Mal za to, že ak ust. § 6 ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z. normuje, že podmienky na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti podľa ods. 1 písm. a) a b) musí fyzická osoba spĺňať počas celého trvania poskytovania právnej pomoci, tak toto obdobie treba spriemerovať. Len takéto riešenie sleduje účel zákona č. 327/2005 Z.z. Záverom žalobca zhrnul, že je zrejmé, že žalovaný postupoval svojvoľne, ak nezobral do úvahy celé obdobie, ale len selektívne vybral mesiace, v ktorých príjem presiahol 301 Eur.

5. Žalovaný v duplike zo dňa 23. augusta 2022 uviedol, že žalobca vo svojom vyjadrení (replike) argumentuje tým, že neodpočítavanie zrážok z jeho pracovnej odmeny na trovy trestu pri posudzovaní príjmu žiadateľa žalovaným za účelom vyhodnotenia, či žiadateľ spĺňa podmienky materiálnej núdze v zmysle zákona č. 327/2005 Z.z., predstavuje zjavnú „medzeru“ v právnom predpise, ktorú mal a musel žalovaný „zakryť“ analógiou. Uvedenú námietku žalovaný označil ako nedôvodnú a aj neaplikovateľnú na napádanú právnu vec. Analógia predstavuje taký interpretačný postup, ktorý slúži na vykrývanie medzier v práve, avšak uplatňuje sa najmä v súkromnom práve. V oblasti verejného práva je možnosť analógie úplne ojedinelá. Môže sa použiť iba tam, kde ju právo výslovne predpokladá. Nepripustná je však v odvetviach správneho a finančného práva (Ottová, E. Teória práva, Šamorín, 2010, s. 308). Tak ako v slovenskom práve, aj v českej teórii sa analógia v správnom práve všeobecne odmieta. Napríklad Průcha uvádza, že pre aplikáciu a interpretáciu noriem správneho práva platí, že použitie analógie pri nich vôbec neprichádza do úvahy. To svojím spôsobom vyplýva z ich povahy (P. Průcha, Správni právo. Obecná časť. Brno 2003, s. 70). Preto pre samotný charakter správneho práva nie je analógia vôbec prípustná. Zároveň žalovaný poukázal na to, že ust. § 7 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z. predstavuje kogentnú právnu normu, pri ktorej nie je ponechaná možnosť žalovanému na správnu úvahu, čo z príjmu žiadateľa odpočíta a čo nie. Uvedené ustanovenie taxatívne vymedzuje, čo treba považovať za príjem žiadateľa po odpočítaní konkrétnych zákonných položiek.

K námietke žalobcu, že bolo potrebné spriemerovať príjem žalobcu za mesiac podania žiadosti a šesť mesiacov späť, žalovaný uviedol, že z dikcie zákona č. 327/2005 Z.z. v ust. § 7 ods. 4 žiadnym spôsobom nevyplýva, že žalovaný má uplatňovať priemerovanie pre celé posudzované obdobie. Prihliadanie na príjem žalobcu za 6 mesiacov späť pred podaním žiadosti o poskytnutie právnej pomoci žalovaný aplikuje práve v spôsobe uvedenom v ust. § 6b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z., pričom uvedený postup uplatnil aj v prípade žalobcu a v rozhodnutí o nepriznaní nároku aj riadne odôvodnil závery, ktoré mu z tohto postupu vyplynuli. Žalovaný naďalej zotrval na vyjadrení zo dňa 13. mája 2022 a žiadal žalobu zamietnuť v celom rozsahu ako nedôvodnú.

6. Správny súd bez nariadenia pojednávania za splnenia procesných podmienok podľa § 137 ods. 4 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „SSP“) v spojení s úpravou podľa § 107 ods. 1 písm. a) a contrario, keď účastníci konania nepožiadali o nariadenie pojednávania a správny súd nepovažoval nariadenie pojednávania za potrebné, pričom deň verejného vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu a na webovom sídle súdu, po oboznámení sa s obsahom súdneho spisu a administratívneho spisu správnych orgánov oboch stupňov, preskúmal v rozsahu uplatnených žalobných bodov (§ 134 ods. 1 SSP) napadnuté rozhodnutia, ako aj priebeh administratívneho konania predchádzajúci ich vydaniu, vychádzajúc zo stavu existujúceho v čase právoplatnosti rozhodnutia žalovaného (§ 135 ods. 1 SSP) a dospel k záveru, že žaloba nie je dôvodná a rozhodol o zamietnutí žaloby podľa § 190 SSP z nasledovných dôvodov:

Relevantná právna úprava

7. Podľa § 177 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „SSP“) správnu žalobou sa žalobca môže domáhať ochrany svojich subjektívnych práv proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy alebo opatreniu orgánu verejnej správy.

8. Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) Správny poriadok v znení účinnom ku dňu právoplatnosti napadnutého rozhodnutia - 07.06.2021 (ďalej len „Správny poriadok“) správne orgány postupujú v konaní v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi. Sú povinné chrániť záujmy štátu a spoločnosti, práva a záujmy fyzických osôb a právnických osôb a dôsledne vyžadovať plnenie ich povinností.

9. Podľa § 1 zákona č. 327/2005 Z.z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z.z. v znení účinnom ku dňu právoplatnosti napadnutého rozhodnutia - 07.06.2021 (ďalej len „zákon č. 327/2005 Z.z.“) účelom tohto zákona je vytvoriť systém poskytovania právnej pomoci a zabezpečiť jej poskytovanie v rozsahu ustanovenom týmto zákonom fyzickým osobám, ktoré v dôsledku svojej materiálnej núdze nemôžu využívať právne služby na riadne uplatnenie a ochranu svojich práv, v konaniach o oddžlení podľa osobitného predpisu, v azylových veciach, v konaní o administratívnom vyhostení, v konaní o zaistení štátneho príslušníka tretej krajiny alebo v konaní o zaistení žiadateľa o udelenie azylu podľa osobitného predpisu, oznamovateľom kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti 1aaa) (ďalej len "protispoločenská činnosť") alebo osobe, voči ktorej bola pozastavená účinnosť pracovnoprávneho úkonu podľa osobitného predpisu, a prispieť k predchádzaniu vzniku právnych sporov.

10. Podľa § 6 ods. 1, 2 zákona č. 327/2005 Z.z. fyzická osoba má právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ak

a) jej príjem nepresahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom 2) a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom,

b) nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu a

c) hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy 5) okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčíslit' v peniazoch.

(2) Podmienky na poskytnutie právnej pomoci podľa odseku 1 písm. a) a b) musí fyzická osoba spĺňať počas celého trvania poskytovania právnej pomoci bez finančnej účasti.

11. Podľa § 6a ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z. ak príjem fyzickej osoby presahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom 2) a súčasne nepresahuje 1,6-násobok uvedenej sumy a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom, má právo na poskytnutie právnej pomoci určeným advokátom alebo centrom pri splnení podmienky finančnej účasti vo výške 20% trov právneho zastúpenia podľa osobitného predpisu; 5a) splnenie podmienok podľa § 6 ods. 1 písm. b) a c) tým nie je dotknuté. Ustanovenie § 6 ods. 2 sa použije primerane.

12. Podľa § 6b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z. za podmienok podľa odseku 1 sa oprávnená osoba podieľa aj na úhrade odmeny mediátora, ktorá by mu patrila podľa osobitného predpisu, 5b) ak by sa uzavrela dohoda, ktorá je výsledkom mediácie.

13. Podľa § 7 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z.

(1) Za príjem podľa tohto zákona sa považujú príjmy fyzických osôb podľa osobitného predpisu po odpočítaní

a) poistného na verejné zdravotné poistenie,

b) poistného na nemocenské poistenie, poistného na starobné poistenie, poistného na invalidné poistenie a poistného na poistenie v nezamestnanosti,

c) preddavku na daň alebo dane z príjmov fyzických osôb a

d) ďalších výdavkov vynaložených na dosiahnutie, zabezpečenie a na udržanie príjmov fyzických osôb.

(2) Za príjem podľa tohto zákona sa považujú aj

a) príjmy oslobodené od dane z príjmov fyzických osôb podľa osobitného predpisu, okrem prijatých náhrad škôd, náhrad nemajetkovej ujmy, plnenia z poistenia majetku a plnenia z poistenia zodpovednosti za škodu okrem platieb prijatých ako náhrada za stratu zdaniteľného príjmu,

b) sumy vreckového pri zahraničných pracovných cestách do výšky 40 % nároku na stravné ustanovené osobitným predpisom,

c) náhrady niektorých výdavkov zamestnancov do výšky ustanovenej osobitným predpisom,

d) ďalšie príjmy fyzických osôb podľa osobitných predpisov po odpočítaní dane z príjmu fyzickej osoby. "

(3) Z príjmov fyzických osôb, ktoré sú oslobodené od dane z príjmov fyzických osôb podľa osobitného predpisu, sa za príjem podľa tohto zákona nepovažujú príjmy poskytované ako

- a) dávka a príspevky k dávke v hmotnej núdzi a jednorazová dávka v hmotnej núdzi podľa osobitného predpisu,
- b) peňažné príspevky občanom s ťažkým zdravotným postihnutím na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ich ťažkého zdravotného postihnutia podľa osobitného predpisu,
- c) materské podľa osobitného predpisu,
- d) dávky štátnej sociálnej podpory podľa osobitného predpisu,
- e) zvýšenie dôchodku pre bezvládnosť,
- f) štipendiá okrem štipendia poskytovaného študentovi v doktorandskom študijnom programe v dennej forme štúdia podľa osobitného predpisu.

(4) Príjem na účely tohto zákona sa zisťuje za kalendárny mesiac, v ktorom bola podaná žiadosť o poskytnutie právnej pomoci, pritom sa prihliada na príjem za posledných šesť kalendárnych mesiacov pred podaním žiadosti, a prehodnocuje sa každých 12 mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa priznal nárok na poskytnutie právnej pomoci.

(5) Za majetok podľa tohto zákona sa považujú hnutelné veci a nehnuteľnosti, a ak to ich povaha pripúšťa, práva alebo iné majetkové hodnoty okrem majetku, ktorý sa za majetok nepovažuje podľa osobitného predpisu.

14. Podľa § 2 písm. c) zákona č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov v znení účinnom ku dňu právoplatnosti napadnutého rozhodnutia - 07.06.2021 (ďalej len „zákon č. 595/2003 Z.z.“) na účely tohto zákona sa rozumie príjmom peňažné plnenie a nepeňažné plnenie dosiahnuté aj zámenou, ocenené cenami bežne používanými v mieste a v čase plnenia alebo spotreby, a to podľa druhu, kvality, prípadne miery opotrebenia predmetného plnenia, ak tento zákon neustanovuje inak; za nepeňažné plnenie fyzickej osoby, ktorá účtuje v sústave jednoduchého účtovníctva alebo vedie evidenciu podľa § 6 ods. 10 alebo 11, sa považuje aj prijatie zmenky ako platobného prostriedku, ktorou dlžník uhradil pohľadávku veriteľovi, ktorý je fyzickou osobou,

15. Podľa § 3 ods. 1 písm. a) zákona č. 595/2003 Z.z. predmetom dane sú príjmy zo závislej činnosti (§ 5).

16. Podľa § 5 ods. 1 písm. e) zákona č. 595/2003 Z.z. príjmami zo závislej činnosti sú odmeny obvinených vo väzbe a odmeny odsúdených vo výkone trestu odňatia slobody poskytované podľa osobitného predpisu.

17. Podľa § 555 Trestného poriadku

(1) Ak bol obžalovaný právoplatne uznaný za vinného, je povinný nahradiť štátu

- a) trovy spojené s výkonom väzby,
- b) trovy spojené s výkonom trestu odňatia slobody,
- c) vyplatenú odmenu a náhradu ustanovenému obhajcovi a ustanovenému zástupcovi z radov advokátov podľa § 47 ods. 6, ak nemá nárok na bezplatnú obhajobu alebo na obhajobu za zníženú náhradu,
- d) paušálnou sumou ostatné trovy, ktoré znáša štát.

(2) Úhradu trov spojených s výkonom väzby a s výkonom trestu odňatia slobody upravuje osobitný predpis.

(3) Paušálnu sumu podľa odseku 1 písm. d) ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá ministerstvo spravodlivosti.

(4) Ak poškodený nepreukázal, že ustanovenie zástupcu podľa § 47 ods. 6 bolo odôvodnené, je povinný nahradiť štátu trovy spojené s uplatňovaním jeho nároku.

18. Týmto osobitným predpisom je zákon č. 475/2005 Z.z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov

19. Podľa § 90 zákona č. 475/2005 Z.z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom ku dňu právoplatnosti napadnutého rozhodnutia - 07.06.2021 (ďalej len „zákon č. 475/2005 Z.z.“)

(1) Odsúdený je povinný uhradiť trovy výkonu trestu.

(2) Od povinnosti podľa odseku 1 je odsúdený oslobodený

- a) počas nezaradenia do práce, ak túto skutočnosť odsúdený svojím konaním nezavinil sám a ústav ho nemohol pre nedostatok pracovných príležitostí zaradiť do práce,
- b) do dovŕšenia 18 rokov jeho veku,
- c) počas zaradenia do vzdelávacích činností, ak nebol zaradený do práce a súčasne neodmietol činnosti pre všeobecný rozvoj osobnosti odsúdeného alebo výkon prospešných prác mimo ústavu,
- d) počas účasti ako svedka na súdnom konaní,
- e) ak tak ustanovuje medzinárodná zmluva.

20. Podľa § 45 zákona č. 475/2005 Z.z. (pracovná odmena)

(1) Odsúdenému patrí pracovná odmena podľa druhu vykonávanej práce, odpracovaného času alebo normy spotreby práce; za čas, keď odsúdený nepracoval, mu nepatrí náhrada pracovnej odmeny. Výšku pracovnej odmeny a podmienky jej poskytovania ustanoví vláda Slovenskej republiky nariadením.

(2) Z hrubej pracovnej odmeny odsúdeného vykonáva a odvádza ústav zrážky podľa osobitných predpisov zostatok je čistá pracovná odmena, z ktorej sa vykonávajú zrážky, ak zostatok je vyšší ako 5% zo sumy životného minima podľa osobitného predpisu, vo výške a v poradí na úhradu

a) výživného na osoby, voči ktorým má odsúdený vyživovaciu povinnosť vrátane výživného na úhradu nákladov za starostlivosť o dieťa v ústavnej starostlivosti a výživného na úhradu nákladov za starostlivosť o dieťa v ochrannej výchove v rozsahu 30% z čistej pracovnej odmeny odsúdeného, najviac však v úhrne 20% zo sumy životného minima podľa osobitného predpisu, 14a) pričom táto suma sa zaokrúhľuje tak, že suma nižšia ako polovica eurocenta sa zaokrúhľuje smerom nadol na najbližší eurocent a suma rovnajúca sa alebo vyššia ako polovica jedného eurocenta sa zaokrúhľuje smerom nahor na najbližší eurocent,

b) trov výkonu trestu u odsúdeného

1. bez vyživovacej povinnosti v rozsahu 55% z čistej pracovnej odmeny zo sumy neprevyšujúcej sumu životného minima podľa osobitného predpisu a zo sumy prevyšujúcej sumu životného minima podľa osobitného predpisu v rozsahu 20% z čistej pracovnej odmeny alebo

2. s vyživovacou povinnosťou v rozsahu 45% z čistej pracovnej odmeny zo sumy neprevyšujúcej sumu životného minima podľa osobitného predpisu a zo sumy prevyšujúcej sumu životného minima podľa osobitného predpisu v rozsahu 10% z čistej pracovnej odmeny,

c) pohľadávok na základe rozhodnutia riaditeľa ústavu voči odsúdenému

1. bez vyživovacej povinnosti v rozsahu 10% z čistej pracovnej odmeny alebo

2. s vyživovacou povinnosťou v rozsahu 3% z čistej pracovnej odmeny,

d) pohľadávok ostatných oprávnených vedených voči odsúdenému

1. bez vyživovacej povinnosti v rozsahu 18% z čistej pracovnej odmeny alebo

2. s vyživovacou povinnosťou v rozsahu 5% z čistej pracovnej odmeny.

(3) Po vykonaní zrážok podľa odseku 2 sa zostatok čistej pracovnej odmeny rozdelí na

a) osobné konto, ktoré slúži odsúdenému na vykonávanie potrebných finančných operácií, v rozsahu

1. 5% z čistej pracovnej odmeny zo sumy neprevyšujúcej sumu životného minima podľa osobitného predpisu,

2. 40% z čistej pracovnej odmeny zo sumy prevyšujúcej sumu životného minima podľa osobitného predpisu,

b) vreckové konto, ktoré slúži na uspokojovanie osobných potrieb odsúdeného počas výkonu trestu, v rozsahu 12%.

(4) Ak výška čistej pracovnej odmeny je nižšia ako 5% zo sumy životného minima podľa osobitného predpisu, ďalšie zrážky sa nevykonávajú a jej zostatok sa použije podľa odseku 2 písm. b).

(5) Pre poradie zrážok na úhradu pohľadávok podľa odseku 2 písm. c) a d) je rozhodujúci deň, keď bolo ústavu doručené rozhodnutie riaditeľa ústavu, nariadenie výkonu rozhodnutia súdom alebo exekučný príkaz. Ak má niekoľko pohľadávok uvedených v odseku 2 písm. c) a d) rovnaké poradie a ak zrážka nestačí na ich úplné uspokojenie, uspokojia sa pomerne. Poradie, ktoré mala pohľadávka u predchádzajúceho platiteľa mzdy, zostáva v ústave nezmenené.

(6) Ak osoba, voči ktorej bol nariadený výkon rozhodnutia zrážkami zo mzdy, nastúpi do výkonu trestu, postupuje sa podľa osobitného predpisu; za mzdu povinného sa považuje pracovná odmena, ak z nej možno uspokojiť pohľadávku.

(7) Ak bol odsúdený premiestnený do iného ústavu, tento ústav preberá výkon rozhodnutia zrážkami z jeho čistej pracovnej odmeny; zmena ústavu nemá vplyv na poradie vymáhaných pohľadávok.

(8) Premiestnenie odsúdeného do iného ústavu sa nepovažuje za zmenu platiteľa mzdy podľa osobitného predpisu okrem platenia poistného na sociálne poistenie a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie, platenia poistného do zdravotnej poisťovne a plnenia odvodovej povinnosti.

(9) Ustanovenia odsekov 2 až 8 sa primerane vzťahujú aj na nemocenské dávky alebo úrazové dávky odsúdeného.

(10) Odsúdenému nevzniká nárok na minimálnu mzdu podľa osobitného predpisu.

(11) Z finančnej odmeny poskytnutej odsúdenému podľa § 50 ods. 3 písm. e) ústav vykoná zrážky podľa osobitných predpisov.

21. Podľa § 28 zákona č. 475/2005 Z.z.

(1) Odsúdenému sa počas výkonu trestu účtujú a evidujú na jeho konte peňažné prostriedky. Konto odsúdeného pozostáva z

a) osobného konta a

b) vreckového konta.

(2) Peňažné prostriedky možno odsúdenému zasielať poukazom poštového platobného styku alebo bezhotovostným prevodom na účet cudzích prostriedkov ústavu; peňažné prostriedky zaslané alebo poukázané odsúdenému sa zaevidujú na jeho osobné konto. Informáciu o doručení peňažných prostriedkov pre odsúdeného na účet cudzích prostriedkov ústavu odsúdený potvrdí svojím podpisom. Ak odsúdený odmietne prijať peňažné prostriedky, tie sa vrátia odosielateľovi alebo príkazcovi na písomnú žiadosť odsúdeného. Náklady spojené s vrátením peňažných prostriedkov sa uhradia z odmietnutej sumy peňažných prostriedkov.

(3) Odsúdenému sa okrem peňažných prostriedkov podľa odseku 2 účtujú a evidujú na jeho osobnom konte

a) peňažné prostriedky v eurách, ktoré sa odsúdenému odňali pri nástupe na výkon trestu, pri návrate z mimoriadneho voľna na opustenie ústavu, pri návrate z opustenia ústavu podľa § 65 ods. 1 alebo pri návrate z prerušenia výkonu trestu,

b) peňažné prostriedky z čistej pracovnej odmeny, nemocenských dávok a úrazových dávok 13c) podľa § 45 ods. 3 písm. a),

c) zostatok z dôchodkovej dávky podľa osobitných predpisov (ďalej len "dôchodok") podľa § 29 ods. 8,

d) iné úrazové dávky,

e) peňažné prostriedky v eurách zaslané odsúdenému inak ako spôsobom podľa odseku 2 prvej vety.

(4) Odsúdenému sa účtujú a evidujú v účtovnej evidencii na jeho vreckovom konte

a) peňažné prostriedky z rozúčtovania pracovnej odmeny podľa § 45 ods. 3 písm. b),

b) dôchodok podľa § 29 ods. 8,

c) peňažné prostriedky vo výške zostatku podľa § 45 ods. 11 z udelenej finančnej odmeny podľa § 50 ods. 3 písm. e).

(5) Čerpanie peňažných prostriedkov na vreckovom konte sa neobmedzuje.

(6) V pokladnici ústavu sa odsúdenému uschovávajú a evidujú na jeho konte aj

a) peňažné prostriedky v cudzej mene, ktoré sa odsúdenému odňali pri nástupe do výkonu trestu, pri návrate z mimoriadneho voľna na opustenie ústavu, pri návrate z prerušenia výkonu trestu alebo pri návrate z opustenia ústavu podľa § 65 ods. 1,

b) peňažné prostriedky v cudzej mene, ktoré boli odsúdenému zaslané inak ako spôsobom podľa odseku 2 prvej vety,

c) ceniny, cenné papiere a doklady preukazujúce existenciu účtu odsúdeného v banke alebo pobočke zahraničnej banky.

(7) Ústav odsúdenému blokuje na jeho osobnom konte peňažné prostriedky potrebné v dobe prepustenia z výkonu trestu na zabezpečenie

a) stravného na jeden deň, 14)

b) cestovných nákladov do miesta trvalého pobytu alebo miesta prechodného pobytu vo výške 10% zo sumy životného minima. 14a)

(8) Odsúdený môže, okrem peňažných prostriedkov blokovaných podľa odseku 7, čerpať peňažné prostriedky účtované a evidované ústavom na jeho osobnom konte najviac do výšky úhrady

a) výživného,

b) pohľadávok spojených s výkonom väzby alebo výkonom trestu,

c) v ústave evidovaných pohľadávok ostatných oprávnených.

(9) Úhrada zrážky podľa odseku 8 sa vykoná na písomnú žiadosť odsúdeného jedenkrát za kalendárny týždeň v určený pracovný deň.

(10) Ak odsúdený nesplnil podmienky úhrady pohľadávky podľa odseku 8 a písomne požiada o čerpanie peňažných prostriedkov z jeho osobného konta, môže peňažné prostriedky čerpať len na

a) nákup základných potrieb osobnej hygieny,

b) nákup ďalších potrieb osobnej hygieny,

- c) nákup základných potrieb na korešpondenciu,
- d) úhradu súdnych poplatkov a správnych poplatkov,
- e) nákup liekov, ktoré nemožno poskytnúť na základe zdravotného poistenia bezplatne podľa osobitného predpisu, úhradu nevyhnutých nákladov za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti podľa osobitného predpisu.

(11) Odsúdený, ktorý je umiestnený v otvorenom oddelení, môže mať pri sebe hotovosť nepresahujúcu trojnásobok životného minima.

(12) Peňažné prostriedky vynaložené povinnou osobou na materiálne náklady za sprístupnenie informácií podľa osobitného predpisu je odsúdený povinný uhradiť z peňažných prostriedkov evidovaných na jeho konte. Ak odsúdený nemá v čase prepustenia z výkonu trestu alebo po rozúčtovaní poslednej pracovnej odmeny peňažné prostriedky, peňažné prostriedky vynaložené ústavom na materiálne náklady za sprístupnenie informácií alebo ich časť sa stanú nenávratnými.

22. Podľa § 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 274/2018 Z.z. o zrážkach z čistej pracovnej odmeny obvinených a odsúdených a určení zrážok na úhradu trov výkonu trestu odňatia slobody a výšky zvýšených trov výkonu väzby a zvýšených trov výkonu trestu odňatia slobody v znení vyhlášky č. 29/2019 Z.z. (ďalej len „vyhláška č. 274/2018 Z.z.“) táto vyhláška ustanovuje podrobnosti o

- a) zrážkach z čistej pracovnej odmeny, nemocenského a úrazového príplatku (ďalej len "čistá pracovná odmena") obvineného vo výkone väzby (ďalej len "obvinený") a odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody (ďalej len "odsúdený"), ktoré vykonáva a odvádza ústav na výkon väzby, ústav na výkon trestu odňatia slobody, ústav na výkon trestu odňatia slobody pre mladistvých a nemocnica pre obvinených a odsúdených (ďalej len "ústav"),

- b) nakladaní ústavu s finančnou odmenou a dávkami, ktoré nepodliehajú zrážkam,

- c) určení výšky a zrážok na úhradu zvýšených trov výkonu väzby obvineného,

- d) určení zrážok na úhradu zvýšených trov výkonu trestu odňatia slobody (ďalej len "výkon trestu") odsúdeného,

- e) určení zrážok na úhradu trov výkonu trestu odsúdeného.

23. Podľa § 3 vyhlášky č. 274/2018 Z.z. zrážky z čistej pracovnej odmeny a dôchodku odsúdeného na úhradu trov výkonu trestu

(1) Suma určená na úhradu trov výkonu trestu z čistej pracovnej odmeny odsúdeného, ktorý je od úhrad trov výkonu trestu oslobodený podľa osobitného predpisu, sa zaeviduje na jeho osobné konto.

(2) Odsúdenému oslobodenému od povinnosti hradíť trovy výkonu trestu podľa odseku 1 sa úhrada trov výkonu trestu z čistej pracovnej odmeny podľa osobitného predpisu prvýkrát vykoná za kalendárny mesiac nasledujúci po dovŕšení 18. roku veku.

(3) Odsúdenému, ktorý je poberateľom dôchodku podľa osobitného predpisu a zároveň je zaradený do práce, sa nevykonávajú zrážky na trovy výkonu trestu z čistej pracovnej odmeny po poukázaní prvej úhrady na trovy výkonu trestu z dôchodku. Ak sa zastaví vykonávanie zrážok z dôchodku na úhradu trov výkonu trestu z dôvodu zastavenia výplaty dôchodku, odsúdenému zaradenému do práce začne ústav vykonávať zrážky na úhradu trov výkonu trestu z čistej pracovnej odmeny za obdobie, za ktoré neboli uhradené trovy výkonu trestu z dôchodku.

(4) Odsúdenému podľa odseku 3 prvej vety sa suma určená na úhradu trov výkonu trestu z čistej pracovnej odmeny zaeviduje na jeho osobné konto.

(5) Ak sa u odsúdeného, ktorý je poberateľom dôchodku podľa osobitného predpisu, 15) vykonala zrážka na trovy výkonu trestu z čistej pracovnej odmeny a následne bola ústavu poukázaná prvá úhrada na trovy výkonu trestu z dôchodku za mesiac, za ktorý sa vykonalo rozdelenie čistej pracovnej odmeny, suma úhrady na trovy výkonu trestu z dôchodku sa prevedie na osobné konto odsúdeného.

(6) Úhrada trov výkonu trestu z čistej pracovnej odmeny alebo z dôchodku podľa osobitného predpisu sa nepovažuje za úhradu pohľadávky podľa osobitného predpisu.

Posúdenie veci správnym súdom

24. Správny súd primárne vyhodnotil námietku žalobcu o nezohľadnení celého sedemmesačného obdobia, keď žalobca nesúhlasil s odôvodnením žalovaného, že v zmysle § 7 ods. 4 zákona č. 327/2005 Z.z. je smerodajný mesiac podania žiadosti o poskytnutie právnej pomoci Centru. V tomto smere správny súd poukazuje na to, že túto námietku vzniesol žalobca až v replike. Správny súd zdôrazňuje, že konanie v tejto veci je konaním o všeobecnej správnej žalobe, v ktorom sa v celom rozsahu uplatnila

zásada koncentrácie rozsahu a dôvodov správnej žaloby, a teda správny súd mohol pristúpiť k vecnému vyhodnocovaniu námietok žalobcu, ktoré boli obsiahnuté v žalobných bodoch včas podanej správnej žaloby, prípadne k ich rozvinutiu alebo doplneniu v replike a následnom vyjadrení sa žalobcu v tejto veci. Pokiaľ v replike zo dňa 07.07.2022 boli obsiahnuté nové tvrdenia žalobcu o rozporoch preskúmaného rozhodnutia so zákonom, tieto vyhodnocovať vecne možné nebolo, nakoľko replika bola učinená po nastúpení účinkov koncentrácie rozsahu a dôvodov žaloby. Ak by aj správny súd uvedenú námietku posúdil ako rozvinie námietky o nesprávnom ustálení započítaného príjmu, nie je možné jej priznať úspech.

25. Pokiaľ žalobca vychádzajúc z ust. § 6 ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z., podľa ktorého podmienky na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti podľa ods. 1 písm. a) a b) musí fyzická osoba spĺňať počas celého trvania poskytovania právnej pomoci, mal za to, že celé posudzované obdobie treba spriemerovať a len spriemerovanie príjmu za celé posudzované obdobie sleduje účel zákona č. 327/2005 Z.z., správny súd dospel k záveru, že takýto výklad nie je správny. Správny súd uznáva, že aj takýto výklad zodpovedá účelu - predmetu zákona č. 327/2005 Z.z., avšak aj výklad zvolený žalovaným naplňuje tento účel a viac zodpovedá jazykovému významu ust. § 7 ods. 4 zákona č. 327/2005 Z.z., podľa ktorého príjem na účely tohto zákona sa zisťuje za kalendárny mesiac, v ktorom bola podaná žiadosť o poskytnutie právnej pomoci, pritom sa prihliada na príjem za posledných šesť kalendárnych mesiacov pred podaním žiadosti, a prehodnocuje sa každých 12 mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa priznal nárok na poskytnutie právnej pomoci, a teda žalovaný nepostupoval svojvoľne, ak sa pridržiaval dikcie zákona č. 327/2005 Z.z. v ust. § 7 ods. 4, z ktorej nevyplýva, že žalovaný má uplatňovať spriemerovanie pre celé posudzované obdobie, ale vyhodnocovať podmienku materiálnej núdze v mesiaci podania žiadosti. V prípade súbehu dvoch možných výkladov, pokiaľ obidva naplňajú účel zákona, ktorý správny súd má za to, že spočíva v poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi, pričom zákonodarca túto hranicu stavu materiálnej núdze viaže na 1,4-násobok životného minima, je potrebné prikloniť sa k tomu výkladu, ktorý je podporený argumentmi aj jazykovými ale aj formálne systematickými - výklad § 7 ods. 4 zákona č. 327/2005 Z.z. ako celku.

26. Na zamedzenie rôznych extrémnych prípadov, na ktoré poukazoval žalobca, keď stačí, že v mesiaci podania žiadosti príjem žiadateľa presahuje len o 1 euro 1,4- násobok sumy životného minima, slúži práve ust. § 6b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z., ktorého aplikácia prichádza do úvahy, ak žiadateľ o poskytnutie právnej pomoci nespĺňa podmienku materiálnej núdze v mesiaci podania žiadosti, vtedy je možné prihliadnuť na (nízky) príjem za predchádzajúce mesiace ako tzv. primeranú okolnosť, teda žalovaný môže priznať právnu pomoc vzhľadom na to, že priznanie právnej pomoci by bolo primerané okolnostiam žiadanej právnej pomoci (pri zohľadnení komplexu posudzovaných okolností, ktoré žalovaný skúma pri aplikácii § 6b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z.).

27. Námietky žalobcu sa viažu k záveru žalovaného o ustálení výšky sumy započítateľného príjmu pri posudzovaní podmienky poskytnutia právnej pomoci - podmienky materiálnej núdze žalobcu, a to konkrétne v mesiacoch marec, apríl a máj 2021.

28. Správny súd primárne poukazuje na úpravu podľa § 7 zákona č. 327/2005 Z.z. Táto právna úprava vymedzuje postup žalovaného pri vyhodnocovaní podmienky materiálnej núdze pokiaľ ide o inštitút príjmu fyzickej osoby. Podľa § 7 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z. sa za príjem fyzickej osoby pre potreby zákona č. 327/2005 Z.z. považuje príjem fyzickej osoby podľa zákona č. 595/2003 Z.z., na ktorý zákon o dani z príjmov odkazuje práve uvedené ustanovenie § 7 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z. v poznámke 6. Z takto zadefinovaného príjmu fyzickej osoby je v zmysle úpravy podľa § 7 zákona č. 327/2005 Z.z. možné odpočítať pre potreby ustálenia sumy príjmu fyzickej osoby pre posúdenie podmienky materiálnej núdze výlučne položky vymedzené v taxatívnom výpočte podľa § 7 písm. a) až d) zákona č. 327/2005 Z.z.

29. Z rozúčtovania pracovnej odmeny za obdobie 01/2021 do 8/2021 vystaveného Ústavom na výkon trestu odňatia slobody A. vyplýva, že za obdobie 01/2021 prináleží žalobcovi čistá pracovná odmena vo výške 140,62 Eur, z ktorej boli vykonané zrážky výživné - 42,18 Eur, cudzie pohľadávky - ZVJS - 11,25 Eur a z osobného účtu žalobcu bola odpísaná suma 63,27 Eur na úhradu nákladov trov výkonu trestu odňatia slobody a na osobný účet bolo pripísaných 7,05 Eur a na účet vreckové - 16,87 Eur. Za obdobie 02/2021 predstavovala čistá mzda žalobcu 306,39 Eur, z ktorej boli vykonané zrážky výživné - 42,96 Eur, cudzie pohľadávky - ZVJS - 24,50 Eur a z osobného účtu žalobcu bola odpísaná suma

108,82 na úhradu nákladov trov výkonu trestu odňatia slobody a na osobný účet bolo pripísaných 96,35 Eur a na účet vreckové - 36,76 Eur.

Za obdobie 03/2021 čistá mzda predstavovala sumu 303,23 Eur, z ktorej boli vykonané zrážky výživné - 42,96 Eur, cudzie pohľadávky - ZVJS - 24,26 Eur a z osobného účtu žalobcu bola odpísaná suma 105,51 Eur na úhradu nákladov trov výkonu trestu odňatia slobody a na osobný účet bolo pripísaných 94,12 Eur a na účet vreckové - 36,38 Eur.

Za obdobie 04/2021 predstavovala čistá mzda žalobcu 466,94 Eur, z ktorej boli vykonané zrážky - výživné - 42,96 Eur, cudzie pohľadávky - ZVJS - 37,35 Eur a z osobného účtu žalobcu bola odpísaná suma 121,80 Eur a na osobný účet bolo pripísaných 208,72 Eur a na účet vreckové - 56,03 Eur.

Za obdobie 5/2021 predstavovala čistá mzda 355,31 Eur, z ktorej boli vykonané zrážky - výživné - 42,96 Eur, pohľadávka - cudzie - ZVJS - 28,42 Eur a z osobného účtu žalobcu bola odpísaná suma 110,71 Eur a na osobný účet bolo pripísaných 130,59 Eur a na účet vreckové 42,63 Eur.

Za obdobie 6/2021 predstavovala čistá mzda žalobcu 300,88 Eur, z ktorej boli vykonané zrážky - výživné 42,96 Eur, pohľadávky - cudzie - ZVJS - 24,07 Eur a na účet osobné bola pripísaná suma 105,27 Eur - NVTOS a na osobný účet bolo pripísaných 92,48 Eur a na účet vreckové 36,10 Eur.

Za obdobie 7/2021 predstavovala čistá mzda 298,41 Eur, z ktorej boli vykonané zrážky na úhradu výživného - 43,61 Eur, pohľadávky - cudzie - ZVJS 23,87 EUR a z osobného účtu žalobcu bola odpísaná suma a 88,98 Eur a na účet vreckové 35,80 Eur.

30. V nadväznosti na to pokiaľ žalobca tvrdil svojvoľnosť záveru žalovaného a nesprávne právne posúdenie veci žalovaným pri ustálení započítateľného príjmu v mesiacoch marec, apríl a máj 2021, keď svojvoľne vychádzal z čistej pracovnej odmeny žalobcu bez toho, aby z neho odpočítal aj zrážku výživného, pohľadávok tretích osôb a trov výkonu trestu odňatia slobody, tak ako to v konkrétnych sumách k týmto položkám uviedol v námietkach vymedzených v správnej žalobe, pričom správny súd poukazuje na to, že žalobca v podanej replike zúžil rozsah námietok len vo vzťahu k zrážke na trovy výkonu trestu odňatia slobody (žalobca „uznal“ správnosť nemožnosti zohľadnenia zrážky výživného a pohľadávok tretích osôb), nie sú tieto námietky žalobcu dôvodné. Žalovaný postupoval v súlade so správne aplikovanou právnou úpravou podľa § 7 zákona č. 327/2005 Z.z. a na dostatočne zistený skutkový stav aplikoval správne túto právnú úpravu a ustálil príjem žalobcu v mesiacoch marec, apríl a máj roku 2021 vo výškach ako vyplýva z odôvodnenia rozhodnutia žalovaného (konkrétne v období marec 2021 v sume čistej mzdy 306,39 Eur, v období apríl 2021 v sume 373,23 Eur (čistá mzda + finančné príspevky na účet žiadateľa) a v období máj 2021 v sume 466,94 Eur (čistá mzda).

31. To, že neboli zohľadnené zákonné zrážky z pracovnej odmeny odsúdených podľa § 45 ods. 2 zákona č. 475/2005 Z.z., čiže absencia právneho posúdenia prejednávanej veci podľa § 45 ods. 2 zákona č. 475/2005 Z.z., nie je nesprávnym právnym posúdením žalovaného, nakoľko aplikácia tejto právnej úpravy s ohľadom na úpravu podľa § 7 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z. v spojení s úpravou podľa § 2 písm. c), § 3 ods. 1 písm. a), § 5 ods. 1 písm. e) zákona č. 595/2003 Z.z. do úvahy neprichádzala, nakoľko výživné, pohľadávky cudzích osôb a trovy výkonu trestu odňatia slobody nie sú uvedené v taxatívnom výpočte odpočítateľných položiek podľa úpravy § 7 ods. 1 písm. a) až d) zákona č. 327/2005 Z.z.

32. Správny súd poukazuje na úpravu podľa § 45 ods. 1, 2, 3 zákona č. 475/2005 Z.z., v zmysle ktorej sa z hrubej pracovnej odmeny odsúdeného vykonávajú a odvádzajú ústavom zrážky podľa osobitného predpisu, kde úprava podľa § 45 ods. 2 zákona č. 475/2005 Z.z. odkazuje napríklad na zákon o dani z príjmov - zákon č. 595/2003 Z.z. alebo na zákon č. 580/2004 Z.z. o zdravotnom poistení alebo na zákon č. 95/2002 Z.z. o poisťovníctve. Po vykonaní týchto zrážok z hrubej pracovnej odmeny odsúdeného zostáva tzv. čistá pracovná odmena. Práve táto čistá pracovná odmena je príjmom odsúdeného v zmysle úpravy § 7 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z., z ktorej pre potreby posúdenia podmienky materiálnej núdze je možné odpočítať výlučne položky podľa § 7 ods. 1 písm. a) až d) zákona č. 327/2005 Z.z., medzi ktoré položka výživného, pohľadávok cudzích osôb a trov výkonu trestu odňatia slobody nepatrí. Žalovaný postupoval v súlade s úpravou článku 2 ods. 2 Ústavy SR v spojení s § 3 ods. 1 Správneho poriadku a v spojení s § 25 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z., teda v súlade so zásadou legality a ustálil príjem žalobcu pre potreby vyhodnotenia podmienky materiálnej núdze. Konkrétne v mesiaci marec 2021 vychádzal z výšky čistej mzdy v sume 306,39 Eur, v mesiaci apríl 2021 vychádzal z čistej mzdy a finančných príspevkov pripísaných na účet žiadateľa celkom v sume 373,23 Eur a v mesiaci máj 2021 z čistej mzdy vo výške 466,94 Eur. Závery žalovaného pri ustálení započítateľných príjmov žalobcu v označených posudzovaných obdobiach nie je možné v nadväznosti na to hodnotiť ako svojvoľné a založené na nesprávnom posúdení veci.

33. Pokiaľ ide o právnu argumentáciu žalobcu v replike, ktorú správny súd vyhodil ako precizovanie - rozvinutie žalobného bodu o neodpočítavanie zrážok na trovy výkonu trestu odňatia slobody podľa § 45 ods. 2 zákona č. 475/2005 Z.z. pri posudzovaní započítateľného príjmu žalobcu obsiahnutého už v správnej žalobe, ktorou argumentoval v replike, že v predmetnej veci ide o teleologickú medzeru v právnom predpise, pretože neexistuje žiadny rozumný dôvod, prečo by zrážka na výkon trestu (z pracovnej odmeny väzňa) nemala byť odpočítaná z príjmu, ktorý sa určuje na posudzovanie materiálnej núdze, keď táto zrážka nepredstavuje žiaden benefit od štátu a ani zníženie pasív, či reálny výdavok z príjmu, takáto zrážka má de facto povahu ako zrážková daň (triviálne by sa mohla nazývať podľa žalobcu „väzenská daň z príjmu“), dospel správny súd k záveru, že v predmetnej veci sa nejedná o teleologickú medzeru v zákone, ktorú by mal správny súd uzatvoriť analógiou. Správny súd sa stotožnil so žalobcom, že samotný taxatívny výpočet nevyklučuje použitie analógie. Aby však mohol správny súd pristúpiť k dotváraniu práva analógiou, musel by dospieť k záveru, že v predmetnej veci sa jedná o prípad protiplánovej neúplnosti zákona. Medzery v zákone predstavujú stav, keď čosi v právnom poriadku s ohľadom na jeho hodnoty a princípy chýba, avšak čo by v ňom súčasne jednoznačne malo byť - jedná sa teda o stav, ktorý je v rozpore s „plánom zákonodarstva“. Až následne možno uzatvoriť medzeru dotváraním práva - analógiou. Dotváranie práva musí byť (i) možné, (ii) odôvodnené, musí sledovať (iii) zachovanie určitých hodnôt a malo by sa snažiť zabrániť hodnotovým rozporom v práve (iv).

34. Za účelom zistenia, či v predmetnej veci možno konštatovať medzeru v zákone sa správny súd oprel predovšetkým o účel trov výkonu trestu odňatia slobody, ktoré kládol žalobca do jednej roviny ako daň z príjmu a odvody (§ 7 ods. 1 písm. a/ až d/ zákona č. 327/2005 Z.z.). Správny súd dospel k záveru, že trovy výkonu trestu nie sú protiplánovo opomenuté, t.j. neboli zákonodarcom protiplánovo opomenuté v taxatívnom výpočte ako odpočítateľná položka pri posudzovaní výšky príjmu na účely skúmania materiálnej núdze žiadateľa o poskytovanie právnej pomoci. V zmysle § 555 ods. 1 Trestného poriadku je žalobca ako právoplatne uznaný za vinného povinný nahradiť štátu trovy spojené s výkonom jeho trestu odňatia slobody. Ustanovenie § 45 ods. 2 zákona č. 475/2005 Z.z. o výkone trestu upravuje vykonávanie zrážok na výkon trestu z pracovnej odmeny odsúdeného. Podrobnosti o vykonávaní jednotlivých zrážok sú upravené vo vyhláške MS SR č. 274/2018 Z.z. o zrážkach z čistej pracovnej odmeny obvinených a odsúdených a určení zrážok na úhradu trov výkonu trestu odňatia slobody a výšky zvýšených trov výkonu väzby a zvýšených trov výkonu trestu odňatia slobody. Podľa dôvodovej správy k vyhláške č. 274/2018 Z.z. úhrada trov výkonu trestu odňatia slobody predstavuje príspevok odsúdeného na pokrytie nákladov štátu spojených s jeho umiestnením v ústave na výkon väzby, ústave na výkon trestu odňatia slobody, ústave na výkon trestu odňatia slobody pre mladistvých a nemocnici pre obvinených a odsúdených.

35. Správny súd na rozdiel od žalobcu nemá za to, že neodpočítaním tejto zrážky by nastal rozpor s princípom bezrozpornosti právneho poriadku, práve naopak, existuje rozumný dôvod, pre ktorý táto zrážka na trovy výkonu trestu má byť odpočítavaná z príjmu, ktorý sa určuje na posudzovanie materiálnej núdze. Žalobca sa nachádza vo výkone trestu odňatia slobody na základe odsudzujúceho rozhodnutia súdu, porušil alebo ohrozil záujmy chránené Trestným zákonom, následne mu vznikla povinnosť hradiť trovy výkonu trestu odňatia slobody, ktorých rozsah (výška) predstavuje u odsúdeného s vyživovacou povinnosťou 45 % z čistej pracovnej odmeny zo sumy neprevyšujúcej sumu životného minima podľa osobitného predpisu a zo sumy prevyšujúcej sumu životného minima podľa osobitného predpisu v rozsahu 10 % z čistej pracovnej odmeny. Žalobca si tak v spravodlivej miere povinne prispieva na náklady, ktoré štát, teda daňoví poplatníci Slovenskej republiky musia znášať na umiestnenie žalobcu v ústave na výkon trestu odňatia slobody. Dane a odvody uvedené v § 7 ods. 1 písm. a) až d) nemajú rovnaký základ. Na rozdiel od trov výkonu trestu nie sú naviazané na právoplatné uznanie viny- na protiprávnosť, ale platia paušálne. Správny súd sa nestotožnil s tým, že v istom ohľade sa zrážka na trovy výkonu trestu odňatia slobody podobá povinnému odvodu a možno ňu nahliadať ako na istú formu väzenskej dane. Na prvý pohľad sa žalobcovi môže javiť zrážka na trovy výkonu trestu ako väzenská daň, keď povinnosť voči štátu je mu automaticky zrážaná počas zaradenia na prácu. Podobnosť možno vidieť skôr s exekúciami, splátkami u civilných osôb, a nie daňou z príjmu a odvodmi. Správny súd uzatvára, že neidentifikoval medzeru v práve, ktorú by mal uzatvoriť analógiou. Výklad, že zrážky na trovy výkonu trestu nie sú odpočítateľná položka z príjmu žalobcu na účely posudzovania materiálnej núdze v zmysle zákona č. 327/2005 Z.z., nie je v rozpore s teleologickým pozadím právneho poriadku, nebol priestor na dotváranie práva analógiou, a keďže správny súd vylúčil možnosť analógie, a v takomto prípade sa v plnom rozsahu uplatnil argument a contrario.

36. Správny súd pokiaľ ide o námietku žalobcu o absencii posudzovania ďalších podmienok pre priznanie právnej pomoci predstavovaný vyhodnocovaním skutočnosti, či sa nejedná v danom prípade o zrejmú bezúspešnosť sporu a podmienkou, že hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčíslieť (§ 6 ods. 1 písm. b), c) zákona č. 327/2005 Z. z.) hodnotí správny súd ako nedôvodnú. Podmienky priznania právnej pomoci podľa § 6 ods. 1 písm. a), b) a c) zákona č. 327/2005 Z. z. sú usporiadané kumulatívne, čo znamená, že pri nesplnení hoci len jednej z nich nie je možné žiadateľovi právnu pomoc poskytnúť. Vzhľadom na to, že žalovaný na základe dostatočne pre riadne rozhodnutie vo veci zisteného skutkového stavu, ktorý správne právne posúdil, skonštatoval nesplnenie podmienky materiálnej núdze na strane žalobcu, nebol dôvod zaoberať sa uvedenými ďalšími kumulatívnymi podmienkami poskytnutia právnej pomoci. Ani v tejto časti teda nie je možné postupu žalovaného, ktorý nepristúpil z dôvodu nesplnenia podmienky materiálnej núdze na strane žalobcu ku skúmaniu ďalších podmienok poskytnutia právnej pomoci vyčítať rozpor so zákonom.

37. Pokiaľ ide o odôvodnenie rozhodnutia žalovaného viažuce sa k úprave § 6b ods. 2, ktoré označil žalobca za zbytočný balast bez právneho významu, správny súd konštatuje všeobecnosť tvrdenia žalobcu pri vymedzení tejto námietky. Odôvodnenie, ktoré sa v zmysle písomného vyhotovenia rozhodnutia žalovaného viaže k úprave podľa § 6b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z. z. je spojené práve so základným konštatovaním, na ktorom žalovaný na základe dostatočne zisteného skutkového stavu založil svoje rozhodnutie, teda na závere o absencii splnenia podmienky stavu materiálnej núdze na strane žalobcu, nakoľko započítateľný príjem žalobcu ako žiadateľa presahoval 1,4-násobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu, t.j. sumu 301,- Eur a tiež 1,6-násobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu t.j. sumu 344,- Eur v mesiaci podania žiadosti, t.j. v mesiaci máj 2021 a v jednom mesiaci z posudzovaného obdobia a to konkrétne v mesiaci apríl 2021. V takomto prípade teda, ak príjmy prevyšujú zákonom určenú hranicu materiálnej núdze má žalovaný možnosť poskytnúť právnu pomoc s finančnou účasťou oprávnenej osoby, ak je to primerané okolnostiam žiadanej právnej pomoci. Aplikáciou uvedeného zákonného ustanovenia § 6b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z. z. sa žalovaný vysporiadal s vymedzením dostatočného odôvodnenia, ktoré zahŕňa konkrétnu východiská prijatého záveru, ako aj úvahy žalovaného pri právnom posúdení veci v súvislosti s aplikáciou § 6b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z. z. Pokiaľ námietka žalobcu v tejto časti bola založená výlučne na tvrdení žalobcu o tom, že podmienku materiálnej núdze spĺňa, v dôsledku čoho nebol dôvod zaoberať sa splnením podmienok pre využitie možnosti úpravy podľa § 6b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z. z. nie je možné túto námietku žalobcu hodnotiť ako dôvodnú, nakoľko žalovaný správne vychádzal zo záveru, podľa ktorého podmienka materiálnej núdze na strane žalobcu v tejto veci naplnená nebola. Tieto skutočnosti potom predstavujú východisko pre posudzovanie veci i podľa § 6b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z. z. Žalovaný v rozhodnutí dostatočne odôvodnil, prečo možnosť podľa uvedenej právnej úpravy nevyužil.

38. Na základe vyššie uvedených záverov správneho súdu o nedôvodnosti námietok žalobcu rozhodol správny súd o zamietnutí žaloby podľa § 190 SSP.

39. Žaloba bola zamietnutá, preto je tomto konaní úspešným účastníkom v celom rozsahu žalovaný. Správny súd žalobcovi na základe aplikácie § 167 ods. 1 SSP a contrario náhradu trov konania nepriznal. Náhradu trov konania správny súd nepriznal ani žalovanému na základe skonštatovania absencie podmienky výnimočnosti situácie a na základe aplikácie § 168 SSP a contrario.

40. Rozhodnutie správneho súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

P o u č e n i e:

Proti tomuto rozsudku je prípustná kasačná sťažnosť, ak to zákon pripúšťa (§ 439, § 440 SSP) v lehote jedného mesiaca od doručenia rozhodnutia krajského súdu, prostredníctvom krajského súdu, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal. O kasačnej sťažnosti rozhoduje Najvyšší správny súd Slovenskej republiky.

V kasačnej sťažnosti sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 SSP uviesť

a) označenie napadnutého rozhodnutia,

- b) údaj, kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené,
- c) opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 SSP sa podáva (ďalej len "sťažnostné body"),
- d) návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh).

Sťažovateľ musí byť v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom. Kasačná sťažnosť a iné podania sťažovateľa musia byť spísané advokátom. Tieto povinnosti neplatia, ak

- a) má sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na kasačnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) ide o konania o správnej žalobe podľa § 6 ods. 2 písm. c) a d),
- c) je žalovaným Centrum právnej pomoci.

Kasačnú sťažnosť možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe. Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí správny súd do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Správny súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva. K podaniu kolektívneho orgánu musí byť pripojené rozhodnutie, ktorým príslušný kolektívny orgán vyslovil s podaním súhlas.

Podanie urobené v listinnej podobe treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší účastník konania dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, správny súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil.